

Oponentský posudek k diplomové práci Mgr. Jolany Garajové

Hosté a hostitelé: turistické interakce v istrijském penzionu Lucia

Vedoucí práce: PhDr. Marek Halbich, Ph.D.

FHS UK

Vypracovala: Mgr. Adriana Kábová

Předkládaná práce Jolany Garajové se zabývá interakcemi hostů a hostitelů v istrijském ubytovacím zařízení. Zvolené téma práce se sice nezakládá na identifikaci problému, přičemž zápletkou i inovativním pohledu na turistické interakce, to ale není nutnou podmínkou. Autorka si jako smysl práce vytyčuje: *"popsat, analyzovat a interpretovat, jak se hostitelé v istrijském penzionu Lucia aktivně účastní na průběhu a výsledku turistických interakcí zasazených do kontextu globalizace"*. Práce si dále klade za cíl zkoumat, *"jak probíhají interakce mezi hostiteli a hosty a jakými turistickými obrazy a představami (tourism imaginaries) jsou tyto interakce konstruovány a produkovány"* (s. 10). Prvním zmiňovaným cílem zaměřeným na perspektivu hostitelů byl poměrně zdařile naplněn (např. 5.2.6. - 5.2.11.). Druhé poloviny cíle je pak dosaženo jen částečně, bez důkladné analýzy a interpretace zůstávají části práce u pouhého popisu. Třetím cílem práce místy upozoruje stanovené cíle.

Práce je členěna na teoretickou a empirickou část. Teoretická část (s. 10 - s. 27) je dobře strukturována a propracována. Autorka se opírá zejména o práce Noela Salazara, Johna Urryho, Edwarda Brunera a Deana MacCannella a vytyčuje stručný ale poměrně kvalitní teoretický rámec pro následující kapitoly. Vyvíjejí zde témata autenticity, fotografie a migrace, která nejsou následně nijak výrazně zohledněny v empirické části.

Empirická část práce je založena na 12 týdenním výzkumu ve zmiňovaném penzionu, jestli chválihodné, ale autorka v ní věnuje velkou pozornost etice výzkumu. Interview probíhala s celkem 27 hosty, rodinou vlastníci penzion, jejich pomocnicí a dvěma sousedy. Rozhovory s respondenty probíhaly pravděpodobně v anglickém jazyce, později byly doplněny o emailovou korespondenci a rozhovory po skypu. Je nevýhodou, že autorka neovládá místní jazyk na té úrovni, aby do zúčastněného pozorování mohla zahrnout i interakce mezi samotnými majiteli penzionu, sousedy, atd. Zajímavé by bylo rovněž detailněji analyzovat i Luciiny rozhovory s německými hosty, které probíhaly v němčině, a které někteří z hostů vnímali jako motivační faktor k pobytu v penzionu. Autorka věnuje pozornost především hostitelům, velmi uměle vytváří profil dvou hlavních respondentek. Vzhledem k tomu, že prováděla výzkum přímo v penzionu, je zřejmé a z práce velmi patrné, že bylo možné dostat se při rozhovorech s hostiteli více "pod povrch" než s hosty, kteří jsou vzhledem k vysoké

fluktuaci obecně považování za obtížně uchopitelnou skupinu, toto ale v práci není nikterak reflektováno.

Z teoretického hlediska se práce opírá zejména o koncept *tourism imaginaries*, který rozvinul na poli turismu především Noel Salazar. Zatímco Salazar (2010: 7) chápe analyzování *imaginaries* "jako mocný nástroj dekonstrukce ideologických, politických a sociokulturních stereotypů a klíčů", potenciálu tohoto nástroje bylo využito v práci jen omezeně. V části pojednávající o perspektivách hostitelů jejich místa autorka využívá výborně (např. s. 53-56), v kapitolách vztahů se pohledu turistů (např. 5.2.2. - 5.2.4.) nemáme hovorit o analýze a interpretaci ale spíše o popisu. Autorka zde nevyužívá Salazarova rozlišení na *imaginaries* (široce sdílené obrazy v rámci a napříč kulturami) a *imaginations* (obrazy personálního charakteru) a často se uchyluje namísto deklarované analýzy *imaginaries* k popisu *imaginations* a ke zkoumání motivací jednotlivých respondentů.

Hosté a hostitelé (*hosts and guests*) jsou dnes v sociální vědní literatuře termíny, od kterých mnozí autoři ustupují vzhledem k tomu, jak jsou tyto výrazy zatíženy významy již předkonanými. Autorka toto ošetřuje tak, že v práci mnohokrát zdůrazňuje, že nechce pojímat hosty a hostitele v binární opozici, vztah hosta a hostitele chápe v podstatě z perspektivy Daryy Maoz (2005) a jejího konceptu "mutual gaze" (např. perspektivy hosta a hostitele vidí jako propojené – s. 10, prolínání představ hostů s představami hostitelů – s. 12, atd.). Je otázkou, zda by nebylo vhodné tomuto pojetí více podílet strukturu práce, autorka (zejména v kapitolách 5.2.2, 5.2.3, 5.2.4) zohledňuje odděleně pohled hostů (hostitelů má se vztah v jiné části práce), přitom by byly právě konfrontace a propojení obrazů míst, pohostinnosti a vlivu narativů na utváření turistických představ obou na sobě závislých stran velmi zajímavé. U úvah o místech a pohostinnosti by bylo vhodné zasadit výpovědi informátorů do zpracovaného teoretického rámce. Rezonance témat – i přes široký a neporušený výhled respondentů – by měla rozvinout a uchopit lépe nežli konstatováním: *„Kriticky vzato hosté toužící po neporušené přírodě v mnohém připomínají eko-turisty (např. zdůrazňují šklid od lidí a neporušenost přírody) a poznámkou o dleň svatého pírodu a kulturu (s. 36). Právě zde se nabízí příležitost analyzovat a interpretovat *tourism imaginaries* detailněji. V práci se pak vyskytují konstatování, které autorka nepodkládá žádnými zdroji (např. Štítrie je jednou z nejoblíbenějších destinací pro motorizované německé turisty.“ (s. 37) ... "Nejvíce hostů přijíždí z Německa, Slovenska, Rakouska, Německa a Itálie." (s. 38) – Nicméně –* kapitola je ukázkou vynikajícího představení – i z perspektivy na turismus ze strany hostitelů.

V úvodu práce autorka odkryla svou vlastní zkušenost, kdy sama hledala ubytování a dostala se jako potenciální host do interakce s majitelkou penzionu Lucia. Lucia ji později sdělila, že každého možného hosta podrobuje zkoumání. Zde se otevírá spousta otázek, které budí veškerý zájem i o ekávání, v práci by jim mohla být věnována větší pozornost (např. jak Lucia hosty kategorizuje?, jakým způsobem se s nimi je odmítá?, kdo je vítaný a kdo není?, případně jak se v těchto situacích promítá do interakcí v práci popisované praktikování národní identity?).

Za velmi reprezentativní m freme považovat p ehled bibliografie, autorka p edvádí obratné zacházení se sociáln v dní teorií a pracuje s více nejl sedmdesáti zdroji. Po stylistické a formální stránce obsahuje práce jen drobné nedostatky. Práci hodnotím jako zda ilou a doporu uji hodnocení velmi dob e (2).

Ve Vídni 12. 6. 2015